

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สารอาหารเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญเติบโตของเด็กวัยทารกและเด็กเล็ก กล่าวคือ การได้รับสารที่ครบถ้วนและในปริมาณที่เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุนั้นจะช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค และพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุอีกด้วย (รานจิต เค จันทรา, มปป: ออนไลน์) การขาดโปรตีน และแคลอรีในวัยทารกและเด็กเล็กเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านร่างกายและสมอง ทั้งนี้ เพราะ เซลล์สมองของเด็กทารกจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นพร้อมทั้งมีการเติบโตด้านขนาด ในระยะ 1 ปีแรก เซลล์สมองของทารกจะเจริญร้อยละ 80 ของขนาดสมองที่เติบโตเต็มที่ การขาดโปรตีน และแคลอรีในระยะนี้จึงมีผลให้ทารกมีเซลล์สมองน้อย และสมองมีขนาดเล็กกว่าปกติ ซึ่งเป็นผลเสียต่อสติปัญญาของทารกตลอดไป ด้านการพัฒนาาร่างกาย ทารกที่ได้รับสารอาหารในปริมาณที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย อาจส่งผลให้เติบโตช้า ตัวเล็ก ภูมิคุ้มกันโรคต่ำ การขาดอาหารในทารกนี้จะมีผลรุนแรงมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับอายุและระยะเวลาการขาดอาหาร ยิ่งขาดอาหารในช่วงที่อายุน้อยและเป็นระยะเวลานาน อันตรายนี้อีกมาก หลังจากมารดาหยุดให้นมทารกแล้วมักจะมองข้ามโภชนาการของเด็กเล็ก ทำให้เด็กในวัยนี้ได้รับโปรตีนและแคลอรีไม่เพียงพอ การขาดโปรตีนและแคลอรีจะทำให้เด็กเติบโตช้า รูปร่างเล็ก กระแสรุน ไม่แข็งแรง และเจ็บป่วยง่าย (วลัย อินทรมพรรย์, 2530: 30 - 60) ดังนั้น ผู้ปกครองควรตระหนักถึงความสำคัญ ของโภชนาการสำหรับทารกและเด็กเล็ก

เด็กเล็กต้องการอาหารที่ให้พลังงานเพื่อการเจริญเติบโตและกิจกรรมต่างๆ เด็กวัยนี้ควรได้รับพลังงานวันละ 90 – 100 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม และสารอาหารอื่นๆ เช่น โปรตีนวิตามินและเกลือแร่ ซึ่งเป็นสารอาหารที่มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย โดยทั่วไปเด็กวัยนี้จะรับประทานอาหารในปริมาณที่ไม่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย จึงควรเพิ่มอาหารที่ให้พลังงานอย่างอื่น เช่น ไขมัน อาหารที่มีส่วนประสมของน้ำตาล และนม เป็นต้น นมผงจึงเป็นอีกทางเลือกที่ช่วยให้เด็กได้รับสารอาหารเหมาะสมในแต่ละวัย โดยเด็กในวัยนี้ ควรดื่มนมทุกวันอย่างน้อยวันละ 3 ถ้วยตวง (วลัย อินทรมพรรย์, 2530: 63) ดังนั้น ผู้ปกครอง ควรเลือกอาหารให้ตรงตามความต้องการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกเพราะมีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน กรณีที่ไม่อาจเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ได้ หรือนมแม่มีไม่พออาจใช้นมผสม แต่จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ

ของแพทย์ พยาบาล หรือนักโภชนาการโดยเคร่งครัด การเตรียมหรือใช้ส่วนผสมไม่ถูกต้องจะเป็นอันตรายต่อทารก (บริษัท ไวเอท - เอเยิร์สท์ (ประเทศไทย) จำกัด, มปป: ออนไลน์) จากรายงานการวิจัย พบว่ามารดาส่วนใหญ่ให้นมผสมในช่วงที่บุตรอายุ 6 เดือนแรก มีสาเหตุหลักมาจากมารดาต้องกลับไปทำงาน รองลงมาคือ เด็กทารกมีปัญหาสุขภาพและต้องเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลบ่อยครั้ง และมารดามีปัญหาสุขภาพไม่สามารถให้นมได้ (จิรา ขอบคุณ และคณะ, 2552: ออนไลน์) ดังนั้น นมผงจึงเป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนน้ำนมแม่ ซึ่งถือเป็นอาหารที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับทารก ซึ่งช่วยให้ทารกมีการเติบโตและการพัฒนาการตามปกติ (นวพร คงราศรี, 2545: ออนไลน์)

ตลาดรวมนมผงในประเทศไทยปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 12,000 ล้านบาท โดยตลาดนมผงสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับพรีเมียมร้อยละ 60 ระดับสแตนด์บายร้อยละ 32 และระดับอีโคโนมีร้อยละ 8 นมผงระดับพรีเมียมมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 5 และคาดว่าจะมีมูลค่าตลาด 7,000 ล้านบาท ซึ่งสวนทางกับสถานะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลง (กรุงเทพธุรกิจ, 2552: ออนไลน์) ทั้งนี้พฤติกรรมของผู้ปกครองในปัจจุบันให้ความสำคัญในการเลือกผลิตภัณฑ์นมผงที่มีคุณภาพให้กับบุตรมากขึ้น โดยผู้ปกครองมักจะสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตก่อน และต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์รับรอง (Positioning Magazine, 2552: ออนไลน์) จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่เลือกซื้อนมผงสำหรับเด็กโตเนื่องจากเห็นว่ามีสารอาหารครบถ้วน ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของสมอง ป้องกันการขาดวิตามิน และช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน (ประภาพร ไชยชนะชมภู, 2552: 150-151)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางพาณิชย์ของภาคเหนือ และมีจำนวนประชากรเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2552 จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรมากถึง 1,632,548 คน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2553: ออนไลน์) จากการรายงานยอดขายนมผงของห้างสรรพสินค้า และไฮเปอร์มาร์ท ในปี 2549 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่ยอดขายนมผงสูงสุดในภาคเหนือ ประมาณร้อยละ 32 ของยอดขายทั้งหมด (บริษัท คูเม็กซ์ จำกัด, 2550 อ้างถึงในประภาพร ไชยชนะชมภู, 2552: 2) ผู้ปกครองร้อยละ 82.8 มีพฤติกรรมการซื้อนมผงสำหรับเด็กโตจากไฮเปอร์มาร์ท และซื้อในช่วงต้นเดือนมากที่สุด โดยเฉลี่ยซื้อครั้งละ 2 – 3 กระป๋อง/กล่อง โดยส่วนใหญ่ซื้อนมผงสำหรับเด็กโตขนาด 600-800 กรัม และมีค่าใช้จ่ายในการซื้อนมผงสำหรับเด็กโตครั้งละ 1,000 บาทขึ้นไป ทั้งนี้การโฆษณาทางโทรทัศน์และโฆษณา ณ จุดขายมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด (ประภาพร ไชยชนะชมภู, 2552: 151) การแข่งขันที่รุนแรงในตลาดนมประกอบด้วยผู้ผลิต 5 รายประกอบด้วย มีด จอห์นสัน, คูเม็กซ์, เนสท์เล่, วายเอ็ท และแอบบอท ผนวกกับกฎระเบียบด้านการโฆษณาที่เข้มงวด ทำให้การทำการตลาดทำได้ไม่เต็มที่ (กรุงเทพ

ธุรกิจ. 2552: ออนไลน์) ส่งผลให้ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงความสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์มากขึ้น รวมถึงความต้องการ ทักษะคิด ความคิดเห็นและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและสามารถแข่งขันในตลาดได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็กเพื่อให้ทราบความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและความคิดเห็น และพฤติกรรมของผู้บริโภคอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนถึงผู้ที่สนใจทั่วไปได้ทราบข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและความคิดเห็น และพฤติกรรมของผู้บริโภคอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็กสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนถึงผู้ที่สนใจทั่วไปได้ทราบข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก ต่อผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่

เด็กทารก หมายถึง เด็กทารกตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 12 เดือน

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 1 – 3 ปี

ผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก หมายถึง อาหารที่ผลิตขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของนมโค ให้มีองค์ประกอบของสารอาหารให้เหมาะสมและเพียงพอ กับที่จะใช้เลี้ยงทารกและเด็กเล็ก ได้แก่

- นมดัดแปลงสำหรับทารก คือ ที่มีจุดมุ่งหมายใช้เลี้ยงทารกตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 12 เดือน แทนหรือ ทดแทนนมแม่

- นมดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก คือ ที่มีจุดมุ่งหมายใช้เลี้ยงทารกที่มีอายุตั้งแต่ 6 - 12 เดือน หรือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 1 – 3 ปี (กองควบคุมโรค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2552: ออนไลน์)

ผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ หมายถึง ผู้ปกครองที่ซื้อนมผงสำหรับเด็กทารกและเด็กเล็กรับประทานและอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved